

2013 ŐSZÉNEK IDŐJÁRÁSA WEATHER OF AUTUMN 2013

Rajhonáné Nagy Andrea

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., eghajlat@met.hu

A 2013-as ősz az országban mindenhol melegebbnek bizonyult a megszokottnál, csapadék szempontjából pedig kevéssel az átlag felett alakult.

Szeptember. A havi középhőmérséklet (egy kis területtől eltekintve az Észak-Dunántúlon) országszerte elmaradt az 1971-2000-es sokévi átlagtól, 0 °C és -1,5 °C közötti anomália volt jellemző hazánkban. A szeptember átlag körüli napi középhőmérsékletekkel indult, majd 9-től a hónap végéig, 2 rövidebb időszakról eltekintve, normál alatti értékek jelentkeztek. A legnagyobb negatív eltérések 14-én, 18-án, valamint 27-30-a között adódtak, ezeken a napokon 3-3,5 °C-kal volt hidegebb az átlagosnál. A meleg küszöbnapok száma elmaradt a normáltól. Országos átlagban csupán 4 nyári napot (napi maximumhőmérséklet ≥ 25 °C) jegyeztünk a sokévi átlagos 8 nappal szemben, 30 °C feletti maximumhőmérsékletű hőségnap pedig már nem is jelentkezett a hónapban.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

29,6 °C, Baja Csávoly (Bács-Kiskun megye), szeptember 8.

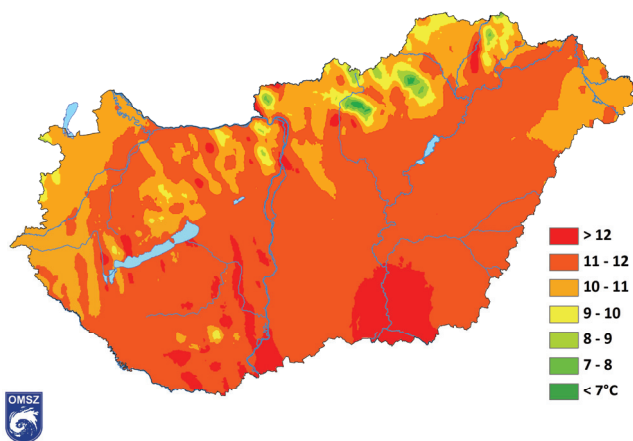
A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

62,4 mm, Alsószentmárton (Baranya megye), szeptember 29.

Október. Az 1971-2000-es sokévi átlagnál jellemzően 1,5-2,5 °C-kal melegebb havi középhőmérséklet jelentkezett az országban, de a Dél-Dunántúl legnagyobb részén, a Dunántúli-középhegység középső térségében, valamint az Északi-középhegység egyes területein ennél is nagyobb különbség adódott (+2,5-3 °C, de kis területeken +3 °C feletti érték is). Az országos napi középhőmérsékletek az átlagosnál jóval kisebb értékekkel indultak októberben, mely után 10-étől egy rövid melegebb periódus következett, majd a 16-19-e közötti átlagos időszakot követően a hónap utolsó harmada a normálnál jóval magasabb hőmérsékleteket hozott.

A hőmérsékleti küszöbnapok közel átlagosan alakultak. A normállal megegyezően 1 nyári nap fordult elő, 0 °C-nál alacsonyabb minimumhőmérsékletű fagyos nappal pedig 3-at regisztráltunk (a normál 4 nap).

1. ábra: Az ősz középhőmérséklete (°C)

-2,0 °C, Nyírlugos (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye), szeptember 29.

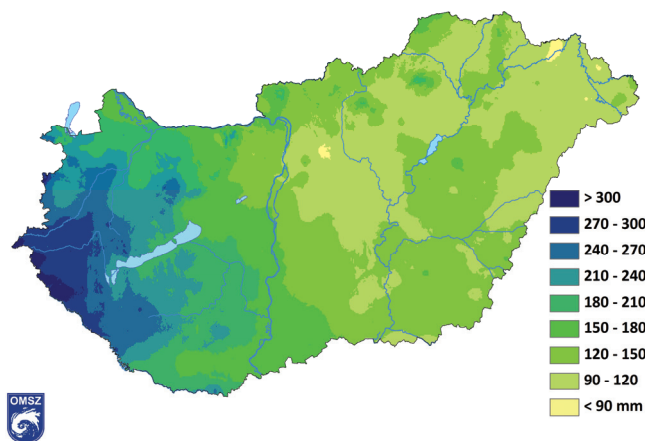
A szeptember havi csapadékösszeget tekintve térben igen nagy különbségek jelentkeztek. Az 1971-2000-es átlaghoz viszonyítva a nyugati-délnyugati területeken csapadéktöbblet jelentkezett, itt a normál 120-200%-a volt jellemző (sőt a déli határszélen 200-280% közötti arány is előfordult), az ország északkeleti felében azonban elmaradtak az ideai értékek a normáltól, csupán 40-80%-a hullott a sokévi átlagnak. Országos átlagban kevéssel a sokévi átlag felett alakult a havi összeg. A napi csapadékösszegeket tekintve, a hónap közepe és vége volt csapadékosabb, ekkor több kiemelkedő napi értéket is mértünk. A csapadékos napok száma meghaladta a sokévi átlagot (8 nap), országos átlagban 11 napon jegyeztünk mérhető mennyiségű csapadékot.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

156,4 mm, Alsószentmárton (Baranya megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

16,9 mm, Cserépfalu (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

2. ábra: Az ősz csapadékösszege (mm)

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

28,6 °C, Körösszakál (Hajdú-Bihar megye), október 12.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-9,3 °C, Zabar (Nógrád megye), október 4.

Októberben jellemzően kis csapadékösszegeket mértünk hazánkban, a legkevesebb csapadék a nyugati, valamint északkeleti területeken hullott (< 25 mm), a legtöbb pedig a Tisza-tó térségében (> 50 mm). Az 1971-2000-es normálhoz viszonyítva az ország legnagyobb területén negatív eltérés adódott (a legnagyobb a délnyugati határszélen, itt a normál 15-30%-a esett), csupán a keleti országrészben jelentkeztek nagyobb területen átlagot meghaladó értékek. A napi csapadékösszegeket tekintve elmondhatjuk, hogy a hónap körülbelül felében nem volt mérhető mennyiségű napi csapadék, s a csapadékos napok többségében is igen kevés eső hullott. Ha nem lett volna a 16-i, igen kiemelkedő csapadék (országos átlagban közel 16 mm), akkor országszerte rendkívül száraz hónapot zártunk volna. Hócsapadék csupán 1 állomáson és egy napon fordult elő: 12-én, Salföldön.

A csapadékos napok száma (6 nap) elmaradt a sokévi átlagtól (8 nap). Havas-, illetve hótakarós nap országos átlagban nem jelentkezett.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

108,1 mm, Nagyiván (Jász-Nagykun-Szolnok megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

9,1 mm, Királyegyháza (Baranya megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

94,0 mm, Nagyiván (Jász-Nagykun-Szolnok megye), október 16.

November. Országsszerte melegebb volt a sokévi átlagnál, nyugatról keletre növekvő anomália értékek adódtak hazánkban. Még az ország északkeleti csücskében jelentkező legkisebb eltérés is +1,5 °C-nak adódott, a keleti határszélnél pedig meghaladta a 4 °C-ot is. Az országos átlagban vett napi középhőmérsékleteket tekintve elmondhatjuk, hogy egészen 24-éig jóval átlag feletti napi középhőmérsékletek adódtak, átlagosan 3,5 °C-kal volt melegebb ez az időszak a normálnál. A hónap végén azonban, 24-éről 25-ére – egy ciklon hatására – erőteljes lehűlés következett be, a napi értékek a sokévi átlag alá estek. Az enyhe időjárásnak köszönhetően a hideg küszöbnapok száma elmaradt az átlagostól. Fagyos napból (napi minimumhőmérséklet ≤ 0 °C) az átlagos 12 helyett csupán 5-öt regisztr-

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

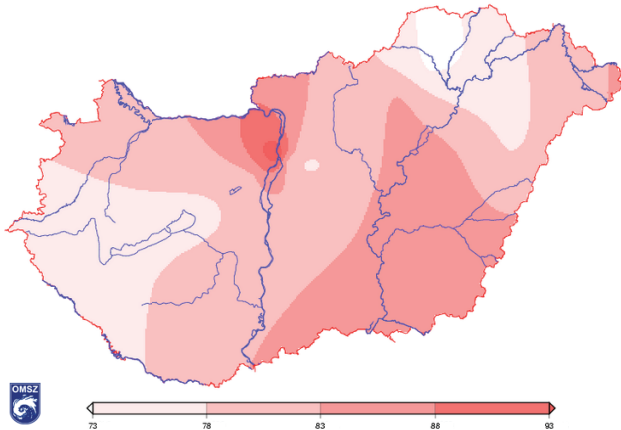
-10,4 °C, Zabar (Nógrád megye), november 28.

Országos átlagban az 1971-2000-es normál csapadék közel 1,5-szerese hullott november hónapban, mely kelet-nyugati irányú növekedést mutatott az ország területén. A Dunántúl nyugati felében a sokévi átlagos csapadék több mint 1,5-szerese hullott (volt, ahol a 2,5-szeresét is meghaladta), míg az ország többi részében jellemzően átlag körüli, ill. kicsivel átlag feletti értékek (100-140%) jelentkeztek. Néhány térségben azonban a normálnál kisebb értékek is adódtak, a déli és az északkeleti határszélén, illetve elszórtan egy-egy kisebb területen 60-100% közötti arányt figyelhetünk meg.

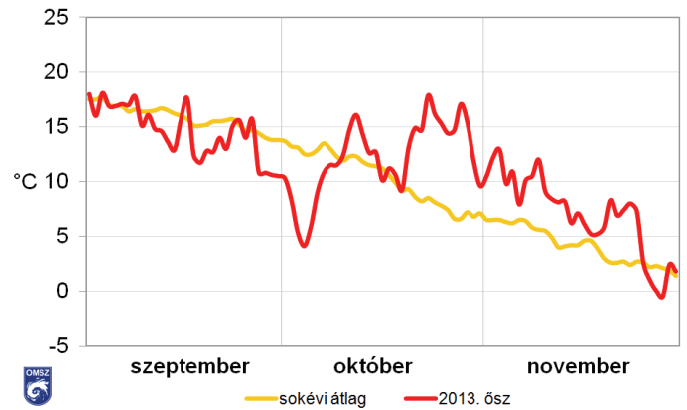
Az országos átlagban mért 13 csapadékos nap felülmúlta a 10 napos normált. A havas napok száma azonban elmaradt a sokévi átlagtól (3 nap), országos átlagban csupán 1 napon észleltünk hócsapadékot, melynek köszönhetően 2 hótakarós napot jegyeztünk. E napokból a legtöbbet Kékestető állomásunkon mértünk, szám szerint 5 havas napot és 6 hótakarós napot.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

207,9 mm, Kehidakustány (Zala megye)

3. ábra: Az őszi globálisugárzás összege (kJ/cm²)

4. ábra: Az őszi napi középhőmérsékletei és a sokévi átlag (°C)

ráltunk, míg téli nap (napi maximumhőmérséklet ≤ 0 °C) országos átlagban nem fordult elő (a sokéves átlag 1 nap).

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

23,1 °C, Sellye (Baranya megye), november 9.

A hónap legkisebb csapadékösszege:

27,8 mm, Csólyospálos (Bács-Kiskun megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

50,0 mm, Vízvár (Somogy megye), november 10.

2013 őszi időjárási adatainak összesítője

Állomás	Napsütés (óra)		Globálisugárzás	Hőmérséklet (°C)						Csapadék (mm)			Szél
	Évszak összes	Eltérés		Évszak összeg, kJcm ⁻²	Évszak közép	Eltérés	Maximum	Napja	Minimum	Napja	Évszak összes	Átlag %-ban	
Szombathely	398	5	77	10,9	1,3	27,3	09.08	-5,2	11.28	224	148	26	7
Nagykanizsa				10,8	1,0	26,3	09.03	-4,9	11.29	247	135	24	6
Siófok				12,4	1,4	29,0	09.08	-2,2	11.28	188	135	24	16
Pécs	431	-22	81	12,0	1,0	25,7	09.08	-4,2	11.28	169	121	24	8
Budapest	469	48	82	12,1	1,3	27,1	09.08	-5,6	11.28	104	83	19	8
Kékestető	436	-24	80	6,9	0,7	19,5	09.08	-7,4	11.27	165	83	21	28
Szolnok	438	-10	84	11,9	1,3	26,8	09.08	-5,4	11.28	113	104	21	4
Szeged	512	53	87	12,0	1,2	28,7	09.01	-3,0	10.05	128	127	22	10
Nyíregyháza				11,3	1,6	26,4	10.12	-6,1	11.28	113	98	20	7
Debrecen	487	56	78	11,6	1,4	27,2	09.08	-6,6	11.28	104	91	19	2
Békéscsaba				11,9	1,3	27,5	09.08	-3,1	10.05	119	106	19	7